

ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์

ว่าด้วย วิธีการให้การสงเคราะห์เด็ก พ.ศ. ๒๕๔๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยวิธีการให้การสงเคราะห์เด็ก พ.ศ. ๒๕๔๗”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดในกรณีที่มีปัญหาหรือข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ให้ระเบียบว่าด้วยการสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน และระเบียบว่าด้วยการสงเคราะห์เด็กแบบครอบครัวอุปถัมภ์ใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

หมวด ๑

การสืบเสาะพินิจ และการรายงาน

ข้อ ๔ การสงเคราะห์เด็กตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการสืบเสาะพินิจค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพปัญหาความเดือดร้อนของเด็ก

และครอบครัว และการบันทึกประวัติรวมถึงรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนำามาวิเคราะห์ วินิจฉัย หาสาเหตุของปัญหา รวมถึงแนวทางการสงเคราะห์ที่เหมาะสม

พนักงานเจ้าหน้าที่อาจขอข้อมูลที่จำเป็นและเห็นว่าเป็นประโยชน์สำหรับนำมาประกอบแนวทางการสงเคราะห์เด็ก ทั้งจากครอบครัว ญาติพี่น้อง ชุมชน หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานเอกชนรวมทั้งสถานที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

การรายงานเพื่อการสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๓ ให้ประกอบด้วยข้อเท็จจริงและความเห็น ดังต่อไปนี้

(๑) รายละเอียดเกี่ยวกับสภาวะด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก และบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่ด้วย

(๒) การวินิจฉัยถึงสภาวะตาม (๑) ให้นำมาตรฐานขั้นต่ำตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมาเป็นเกณฑ์ในการวินิจฉัย

(๓) สาเหตุที่เด็กตกอยู่ในสภาวะจำต้องได้รับการสงเคราะห์

(๔) กำหนดวิธีการที่เหมาะสมในการสงเคราะห์ ตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ต้องมีความเห็นของนักสังคมสงเคราะห์หรือแพทย์ประกอบรายงาน

(๕) การกำหนดวิธีการสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๓ (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ต้องมีหนังสือแสดงความยินยอมจากผู้ปกครองหรือการให้ความยินยอมด้วยวาจาตามด้วยกรณีที่ผู้ปกครองไม่ให้ความยินยอมหรือไม่อาจให้ความยินยอมได้ ให้ทำบันทึกถึงสาเหตุของการไม่ให้ความยินยอม หรือสาเหตุที่ไม่อาจให้ความยินยอมนั้นพร้อมด้วยความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ และการแพทย์ด้วย

ข้อ ๕ รายละเอียดเกี่ยวกับการรายงานตามข้อ ๔ (๑) ให้รวมถึง

(๑) เด็ก

(ก) พฤติกรรม บุคลิกภาพ การศึกษา

(ข) การพัฒนาบุคลิกภาพ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม จริยธรรม และครอบครัวของเด็ก

(ค) ทักษะต่างๆ ในการดำเนินชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ในครอบครัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างเด็กกับบุคคลในครอบครัว

(๒) บุคคลที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา อาชีพ ฐานะ รายได้ สุขภาพ สถานภาพทางกฎหมาย และความสัมพันธ์กับเด็ก

(๓) สภาพแวดล้อม

(ก) ที่พักอาศัย สุขอนามัยของที่พักอาศัย

(ข) ชุมชน และการบริการทางสังคมของชุมชน เช่น บริการทางการแพทย์ การศึกษา กีฬา นันทนาการ และการสังคมสงเคราะห์

ข้อ ๖ การวินิจฉัยและค้นหาสาเหตุที่ทำให้เด็กตกอยู่ในสภาวะจำต้องได้รับการสงเคราะห์ ตามข้อ ๔ (๓) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รวบรวมบันทึกข้อเท็จจริงและความเห็นของนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา แพทย์ นักกฎหมาย หรือนักวิชาการอื่นทางด้านเด็ก นำมาประมวลแล้ววินิจฉัยถึงมูลเหตุดังกล่าวข้างต้น ประกอบไว้ในรายงานที่จะส่งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นด้วย

ข้อ ๗ หนังสือยินยอมตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง ให้เป็นไปตามแบบที่ปลัดกระทรวงกำหนดท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๘ การให้ความยินยอมด้วยวาจาให้กระทำต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคน และให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำบันทึกการให้ความยินยอมนั้นตามแบบทำระเบียบนี้ เพื่อนำเสนอประกอบรายงานตามข้อ ๔ โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) รายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลซึ่งเป็นผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่ด้วย
(๒) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นกับเด็ก รวมทั้งนิติสัมพันธ์หากมี เช่น เป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง

(๓) สาเหตุที่เด็กจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์โดยสรุป

(๔) วิธีการสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๓ (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) โดยสรุป

ข้อ ๙ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจทบทวนเงื่อนไขและวิธีการสงเคราะห์เด็ก แล้วรายงานปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อเปลี่ยนแปลงวิธีการสงเคราะห์ให้สอดคล้องกับสถานะของเด็กและครอบครัว

หมวด ๒

การสงเคราะห์เด็กและครอบครัว

ข้อ ๑๐ การสงเคราะห์เด็กและครอบครัว หรือบุคคลที่อุปการะเลี้ยงดูเด็ก อาจกระทำได้หลายวิธี โดยพิจารณาถึงความจำเป็นและเหมาะสม ดังต่อไปนี้

(๑) การสงเคราะห์เกี่ยวกับ

(ก) ช่วยเป็นค่าเลี้ยงดู ค่าพาหนะ หรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ สำหรับเด็ก

(ข) ช่วยเหลือเกี่ยวกับการศึกษา และอุปกรณ์การศึกษาสำหรับเด็ก

(ค) ช่วยเหลือครอบครัวของเด็กในกรณีที่มีปัญหาความเดือดร้อนของครอบครัวนั้นกระทบหรือเกี่ยวเนื่องกับสวัสดิภาพของเด็กโดยตรง เช่น ให้เงินเป็นทุนประกอบอาชีพ ค่ารักษาพยาบาลและอื่นๆ

(ง) ช่วยเหลือเป็นค่ากายอุปกรณ์แก่เด็กพิการและทุพพลภาพตามความเห็นและคำวินิจฉัยของแพทย์ รวมทั้งอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จะช่วยป้องกันและแก้ไขความพิการของเด็ก

(๒) ให้การสงเคราะห์เกี่ยวกับเครื่องอุปโภคบริโภค เช่น มุ้ง ผ้าห่มนอน นม สำหรับเลี้ยงดูเด็กและอื่นๆ

(๓) ให้ความรู้และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาในการอุปการะเลี้ยงดูเด็กให้ได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว

(๔) ให้บริการในการฟื้นฟูสภาพครอบครัว

(๕) ให้การสงเคราะห์ด้านคำแนะนำปรึกษาและบริการอื่นๆ ที่เหมาะสม

หมวด ๓

การให้เด็กเป็นบุตรบุญธรรมและการสงเคราะห์เด็กในครอบครัวอุปถัมภ์

ข้อ ๑๑ การดำเนินการเพื่อให้เด็กได้เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่นให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

ข้อ ๑๒ บุคคลที่สมควรได้รับอนุญาตให้เป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูเด็กในลักษณะของครอบครัวอุปถัมภ์ จะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์ และมีอายุมากกว่าเด็กไม่น้อยกว่าสิบห้าปี

(๒) มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งและที่อยู่นั้นต้องถูกสุขลักษณะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี

(๓) มีอุปนิสัยและความประพฤติเหมาะสมที่จะเป็นผู้อุปการะเด็ก

(๔) มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

(๕) มีเวลาในการดูแลเด็ก และได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกในครอบครัวที่จะรับเด็กไว้อุปการะเลี้ยงดู

(๖) มีทรัพย์สินและรายได้ที่แน่นอนสามารถให้การอุปการะแก่เด็กได้

(๗) ไม่มีประวัติเคยกระทำความผิดทางอาญาจนได้รับโทษจำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ รวมทั้งไม่เคยถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดต่อเด็กหรือบุคคลในครอบครัว และไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงต่อบุคคลอื่น หรือประพฤติผิดศีลธรรมและจารีตประเพณีอันดีงาม

(๘) มีความสามารถในการอุปการะเลี้ยงดูเด็กได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

(๙) เป็นผู้มีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงดูเด็ก จิตวิทยา และพัฒนาการเด็ก

ข้อ ๑๓ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการพิจารณาคัดเลือกบุคคลครอบครัวอาสาสมัครซึ่งมีคุณสมบัติตามข้อ ๑๒ หรือสถานรับเลี้ยงเด็ก ที่ขึ้นทะเบียนไว้เพื่อรับเด็กไว้อุปการะตามมาตรา ๓๓ (๔)

ข้อ ๑๔ การส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในครอบครัวอุปถัมภ์หรือสถานรับเลี้ยงเด็กตามหมวดนี้ ให้ปลัดกระทรวง หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี พิจารณาในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ผู้ปกครองยินยอม ต้องมีหนังสือยินยอมตามข้อ ๗ หรือบันทึกยินยอมด้วยวาจาตามข้อ ๘ แล้วแต่กรณี

(๒) กรณีผู้ปกครองไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุอันควร หรือไม่อาจให้ความยินยอมได้ต้องพิจารณาจากความเห็นพร้อมเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องนำเด็กส่งเข้ารับการสงเคราะห์จากพนักงานเจ้าหน้าที่ พร้อมรายงานความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์และการแพทย์ เพื่อประกอบการพิจารณาตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง ด้วย

(๓) ในการส่งเด็กไปรับการอุปการะในครอบครัวอุปถัมภ์ หรือสถานรับเลี้ยงเด็ก อาจพิจารณาช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กแก่ครอบครัวอุปถัมภ์ หรือช่วยเหลือเครื่องอุปโภคบริโภคสำหรับเด็กตามความจำเป็นก็ได้

(๔) กำหนดระยะเวลาในการส่งเด็กเข้าอุปการะ รวมทั้งมีอำนาจในการขยายหรือย่อระยะเวลา ที่กำหนด

ข้อ ๑๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ติดตามเยี่ยมเยียนเด็กและครอบครัวอุปถัมภ์ หรือสถานรับเลี้ยงเด็กเป็นประจำ อย่างน้อยปีละสามครั้ง และให้รายงานปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๖ ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งให้ครอบครัวอุปถัมภ์ หรือสถานรับเลี้ยงเด็ก คืนเด็กให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ปกครองเด็ก ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ครอบครัวอุปถัมภ์ หรือสถานรับเลี้ยงเด็กไม่สามารถเลี้ยงดูเด็กได้ หรือการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม
- (๒) ครอบครัวอุปถัมภ์ หรือสถานรับเลี้ยงเด็ก มีความต้องการจะคืนเด็ก
- (๓) บิดามารดา หรือผู้ปกครองของเด็กมีความพร้อมและต้องการจะรับเด็กไปอุปการะ

หมวด ๔

การส่งเด็กเข้าอุปการะในสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ หรือสถานพัฒนาและฟื้นฟู

ข้อ ๑๗ การส่งเด็กเข้ารับการสงเคราะห์ในสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู ให้นำความในข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ และข้อ ๑๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๘ การแจ้งความประสงค์ขอส่งเด็กเข้าอุปการะในสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานพัฒนาและฟื้นฟูตามมาตรา ๓๓ (๕) (๖) และ (๗) ในกรณีที่เกิดและครอบครัวมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ส่วนผู้มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในจังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทุกจังหวัด หรือยื่นคำขอที่สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู โดยตรง

ข้อ ๑๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ดำเนินการตามมาตรา ๓๐ (๔) เพื่อให้ผู้ปกครองสวัสดิภาพส่งเอกสารหรือหลักฐานเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ การศึกษา การทำงาน หรือความประพฤติของเด็กสำหรับจัดทำรายงานเกี่ยวกับการสืบเสาะพินิจเด็ก และครอบครัว เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการสงเคราะห์เด็กและครอบครัว ต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

วัลลภ พลอยทับทิม

ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

หนังสือยินยอมของผู้ปกครองให้เด็กเข้ารับการสงเคราะห์

เขียนที่.....

วันที่.....

ข้อ ๑ ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) อายุ.....ปี สัญชาติ.....
เชื้อชาติ.....ศาสนา.....อาชีพ..... รายได้.....บาท/วัน/เดือน
ที่อยู่ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....ตรอก/ซอย..... ถนน.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....บัตรประจำตัวประชาชน/บัตรประจำตัวข้าราชการ/พนักงาน
รัฐวิสาหกิจ/บัตรอื่น ๆ ระบุ.....เลขที่.....ออกให้ที่.....
เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.เกี่ยวข้องกับ.....ของเด็กชาย/เด็กหญิง/นาย/นาง/นางสาว
.....

ข้อ ๒ ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) อายุ.....ปี สัญชาติ.....
เชื้อชาติ.....ศาสนา.....อาชีพ..... รายได้.....บาท/วัน/เดือน
ที่อยู่ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....ตรอก/ซอย..... ถนน.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....บัตรประจำตัวประชาชน/บัตรประจำตัวข้าราชการ/พนักงาน
รัฐวิสาหกิจ/บัตรอื่น ๆ ระบุ.....เลขที่.....ออกให้ที่.....
เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.เกี่ยวข้องกับ.....ของเด็กชาย/เด็กหญิง/นาย/นางสาว
.....

ข้อ ๓ ข้าพเจ้า ผู้มีรายนามข้างต้น ยินยอมให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับตัว เด็กชาย/เด็กหญิง/นาย/นางสาว
.....ส่งเข้ารับการอุปการะเลี้ยงดู/ให้การศึกษาฝึกหัดอาชีพ/รักษาพยาบาล/
บำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพศึกษา/กต่อมเกล่าจิตใจโดยใช้หลักศาสนา

โดยมอบให้แก่ (นาย/นาง/นางสาว)

- ผู้ปกครองครอบครัวอุปถัมภ์
- เจ้าของสถานรับเลี้ยงเด็ก (ระบุชื่อ)
- ผู้ปกครองสวัสดิภาพ สถานแรกรับ (ระบุชื่อ)
- ผู้ปกครองสวัสดิภาพสถานสงเคราะห์ (ระบุชื่อ)
- ผู้ปกครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู (ระบุชื่อ)
- ผู้มีอำนาจการบริหารของสถานที่ทางศาสนา (ระบุชื่อ)

โดยให้เป็นผู้ปกครองแทนข้าพเจ้าและระหว่างที่เด็กอยู่ในความอุปการะของบุคคลตามข้อ ๓ หากเด็กหลบหนีออกจาก (ระบุชื่อสถานที่).....หรือมีเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง อันเกิดจากการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายเกิดขึ้นแก่เด็ก ข้าพเจ้าขอรับรองว่า จะไม่เรียกร้องสิทธิ หรือค่าเสียหายใดๆ ทั้งสิ้น

ข้าพเจ้าได้รับทราบ และเข้าใจข้อความตามหนังสือนี้ทุกประการ จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ).....บิดา ผู้มอบเด็ก (ลงชื่อ)
(.....) (.....)

(ลงชื่อ).....มารดา ผู้มอบเด็ก ผู้ปกครองสวัสดิภาพสถาน (ระบุชื่อ)
(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้ปกครอง ผู้มอบเด็ก (ลงชื่อ).....พยาน
(.....) (.....)

(ลงชื่อ).....พนักงานเจ้าหน้าที่ (ลงชื่อ)พยาน
(.....) (.....)